

Premi de Recerca Jordi Fontanet. L'historiador Andreu Caralt presenta el seu nou llibre 'El somni trencat. Amposta: revolució, guerra i exili' amb documentació inèdita

«Amposta era un nucli important d'anarquisme»

El premiat d'enguany
Un projecte sobre
Sebastià Juan Arbó

● Un projecte de recerca sobre una novel·la inèdita de l'escriptor Sebastià Juan Arbó s'ha emportat el Premi de Recerca Jordi Fontanet d'enguany. Es tracta de l'obra 'Recuperació i reconstrucció filològica d'una novel·la inèdita de Sebastià Juan Arbó', del filòleg ampostí Joan Antoni Forcadell.

MARINA PALLÀS CATURLA
AMPOSTA

De llibres sobre la Guerra Civil o la batalla de l'Ebre, n'hi ha una bona pila. Cap, però, sobre la Guerra Civil a Amposta i que a més recollís tot el període: la revolució prèvia, la contesa i la posterior repressió franquista. L'historiador especialitzat en la Guerra Civil Andreu Caralt (el Vendrell, 1971) acaba de publicar *El somni trencat. Amposta: revolució, guerra i exili* (Onada Edicions). Va ser l'obra guanyadora del II Premi de Recerca Jordi Fontanet - Ciutat d'Amposta i ha suposat dos anys de recerca.

«La proposta de recerca inicial era de 1936 a 1939, però em vaig adonar que si començava amb la revolució del 36 no s'entendrien les raons de base d'aquesta revolució, per això vaig començar el 1931, amb l'inici de la Segona República, l'evolució del moviment anarquista a Amposta, els fets d'octubre del 34... A Amposta es va declarar l'Estat Català i els revolucionaris van ser sufocats i hi va haver una repressió. Això va crear un trencament definitiu entre els diversos corrents ideològics d'Amposta. Sense entendre els fets d'octubre entre la gent humil no s'entén la rèplica del 36. Tot plegat posa unes bases per entendre el que

Andreu Caralt amb el llibre i el Pont Penjant d'Amposta de fons. FOTO: JOAN REVILLAS

va passar després», explica l'historiador Andreu Caralt.

Els bombardejos aeris, els combats terrestres per la conquesta de la ciutat, l'arribada massiva de refugiats de guerra, l'operació militar de la batalla de l'Ebre i l'evacuació completa de la ciutat, entre d'altres, són fenòmens extraordinaris patits a la capital del Montsià. Però encara cal sumar-hi un darrer, de força volcànica al municipi: la fortalesa del moviment anarquista.

«Amposta era un nucli important d'anarquisme. El fet diferencial d'Amposta és la revolució anarquista, que acaba fent transformacions socials extraordinàries a la ciutat. També té la cara del terror... Però, per exemple, es va crear una col·lectivitat agrària enorme, van col·lectivitzar una vaqueria, van fer granges... Era una organització complexa amb mil afiliats», detalla Caralt.

El fil conductor del llibre és la documentació que es guarda a

l'Arxiu Comarcal del Montsià, que afortunadament encara conserva (no és habitual) totes les actes de guerra, la qual cosa que ha permès a l'historiador fer un relat lineal de tots els períodes. Caralt ha consultat una vintena d'arxius per a l'elaboració d'aquest treball, com l'Arxiu Militar de Barcelona o el d'Àvila, així com el de l'Exèrcit de l'Aire, entre altres. «És un llibre de microhistòria que ajuda a entendre la Guerra Civil a Catalunya», resumeix Caralt.

La recerca destaca per la gran quantitat de documentació i informació inèdita que ha rescatat Caralt, com ara el nom de 155 exiliats ampostins (amb el seu trajecte i possible destí) o el de 348 processats de la ciutat.

Però no tot són noms, llistes i combats. El llibre té cor: es dedica a una nena, Carmen Gómez García, refugiada de guerra de Madrid que va morir als 2 anys a Amposta. Hi ha un capítol dedicat als refugiats de guerra: «Molta gent els va acollir a casa seua. Eren persones perdudes completament... Els vaig voler posar en valor, tenien històries totalment dramàtiques. Hi ha refugiats de guerra que naixen a Amposta i marxaven a França en arribar al franquisme, però els pares eren de Madrid, per exemple». També 16 ampostins van formar part del grup de nens refugiats al poble francès d'Audincourt i l'historiador n'ha entrevistat dos. «Hi ha històries molt emotives», diu.

Caralt, autor d'altres llibres sobre la guerra com ara *3.669 biberons. Història de l'Agrupació de Supervivents de la Lleua del Biberó-41*, treballa ara en una crònica sobre la batalla de l'Ebre.